

Terénní výzkum *Quality of life*

Jedním z hlavních cílů inovace předmětu *Quality of life* bylo mimo jiné zasvětit a zapojit studenty do praktické části výzkumu orientovaného na kvalitu života. Je zřejmé, že problematika kvality života představuje vskutku ideální pole kv výzkumu, na kterém si studenti mohou vyzkoušet některé geografické kvantitativní či kvalitativní metody (dotazníky, polostrukturované rozhovory, zúčastněné pozorování, či mentální mapy). Metodika výzkumu a pracovní postup byl probírán a diskutován hodiny předcházející realizaci, tudíž studenti byli vhodně připraveni. Na výzkumnou sondu (v tomto případě se nedá hovořit o výzkumu) byly vyčleněny tři hodiny semináře, nicméně případová studie se odehrála ve dvou dnech. První část byla naplánována jako pozorovací, studenti měli za úkol přemýšlet především o výzkumném designu a metodickém postupu. Druhá část pak byla realizační, studenti tedy měli aplikovat zvolené metody a snažit se zjistit potřebné informace o kvalitě života dané sociální skupiny v cílové lokalitě. Vzhledem k nízkému počtu studentů a kvalitativnímu charakteru seminářů, ve kterých byl kladen důraz na interakci a vzájemnou komunikaci, měli studenti možnost vybírat si také užší tematické zaměření a dílčí lokalitu výzkumu v rámci Brna. Studenti však v hodinách nekonkretizovali zaměření tohoto výzkumu, proto byl proveden odpovědník v rámci interaktivní osnovy, v němž byly vybrány dvě odlehlé lokality: za nádražím Královo Pole a v okolí nádraží Horní Heršpice.

Je třeba podotknout, že vlivem geografického zaměření se výzkum rovněž kromě kvality života místních obyvatel specializoval na kvalitu těchto míst z environmentálního hlediska a obyvatelnosti. V první části tedy studenti prošli obě lokality, pozorovali okolí, diskutovali specifika těchto míst a řešili kde a jak realizovat rozhovory. Po společné diskuzi byla vybrána pouze jedna lokalita k výzkumu a to ulice Myslínova (za královopolským nádražím). Do Zarybce, jak se tato lokalita nazývala dříve, se v současnosti stěhuje řada nových obyvatel z Brna, čímž se mění charakter i komunitní kvalita života tohoto místa a zároveň se zvyšuje i atraktivita lokality pro relevantní výzkum kvality života. V druhé fázi tak studenti realizovali jednoduché semistrukturované rozhovory s případnými mentálními mapami v této lokalitě. Studenti chodili po dvojicích a provedli 2 – 3 delší rozhovory převážně se starousedlíky, nebo kratší s procházejícími lidmi. Studenti sice měli problémy nalézt příslušné komunikační partnery, přesto si nakonec vyzkoušeli vedení polostrukturovaného rozhovoru s různorodými místními. Tyto rozhovory si buď zapisovali, nebo nahrávali, a následně konzultovali se cvičícím, případně diskutovali mezi sebou.

Lze konstatovat, že tato výzkumná sonda, ač byla krátkého trvání, odhalila některé specifické aspekty tohoto místa, částečně odříznutého od zbytku Brna, a pozitiva, resp. negativa kvality života místních obyvatel. Výsledky by sice stály za hlubší průzkum a ověření, ovšem, jak už bylo řečeno, hlavním cílem bylo zapojit studenty do vlastního výzkumu, od návrhu až po realizaci, což se vcelku vydařilo. Je nakonec škodou, že nezbyl již čas na rozbor a syntézu získaných kvalitativních dat, na jejich interpretaci a prezentaci. Na druhou stranu studenti i přesto získali mnoho nových zkušeností, které mohou úročit nejen v dalším studiu. V dalších letech bychom chtěli pokračovat v této inovaci výuky a nejlépe začít s výzkumným projektem co nejdříve, aby studenti ještě více pronikli do podstaty realizace výzkumu nejen kvality života.